

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze č. j. 5 Ca 255/2008 - 17 ze dne 3. 12. 2008,

takto:

- I. Usnesení městského soudu **se** ve výroku I. **zrušuje**.
- II. Kasační stížnost směřující do výroku II. **se zamítá**.
- III. Žalovanému **se** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Žalobce podal u Městského soudu v Praze žalobu označenou jako žaloba na nečinnost a zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce soudem. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2008, č. j. 5 Ca 255/2008 - 17, nebylo žalobci přiznáno osvobození od soudních poplatků a žádost žalobce o ustanovení zástupce byla zamítnuta. V odůvodnění svého usnesení městský soud po citaci ust. § 36 odst. 3 a § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), uvedl, že v dané věci ministr práce a sociálních věcí podání žalobce směřující proti pravomocnému rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí přijal jako podnět k přezkoumání zákonnosti uvedeného rozhodnutí mimo odvolací řízení. Dopisem pak žalobci sdělil, že tento podnět posoudil a protože v uvedeném rozhodnutí ministerstva ani v celém předcházejícím řízení nebylo nalezeno nic, co by bylo v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem, shledal ho nedůvodným s tím, že se jim dále nebude

zabývat. Dále městský soud poukázal na to, že přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení je mimořádným opravným prostředkem ve správním řízení a účastník řízení nemá na zrušení nebo změnu správního rozhodnutí mimo odvolací řízení právní nárok. Protože tedy za tohoto stavu žalobce nemá nárok na zrušení nebo změnu správního rozhodnutí mimo odvolací řízení a správní orgán nemá povinnost vyřídit stížnost žalobce proti pravomocnému správnímu rozhodnutí vydáním rozhodnutí o této stížnosti ve správním řízení, není možné pojmově hovořit o nečinnosti správního orgánu a podaná žaloba tak nemůže být úspěšná. Městský soud dále uvedl, že mu je z jeho činnosti známo, že ve skutkových i právně zcela totožných sporech žalobce brojí proti nečinnosti žalovaného ve věcech vedených u tamního soudu pod sp. zn. 7 Ca 297/2007, sp. zn. 5 Ca 124/2007, sp. zn. 5 Ca 264/2006 a sp. zn. 5 Ca 395/2007, přičemž ve všech těchto sporech, včetně tohoto řízení, se žalobce domáhá ochrany před nečinností totožného žalovaného správního orgánu a domáhá se toho, aby žalovaný správní orgán vydal ve věci rozhodnutí podle správního řádu. Soud ovšem takovou žalobu musí nezbytně zamítnout z důvodů, které byly vyloženy výše, a městský soud takto již zamítl žaloby vedené pod sp. zn. 5 Ca 124/2007 či sp. zn. 5 Ca 264/2006. Ve věci vedené pod sp. zn. 5 Ca 264/2006 se pak k této věci vyjádřil i Nejvyšší správní soud, který podanou kasační stížnost zamítl rozsudkem z 26. 3. 2008, č. j. 6 Ans 8/2007 - 94. Žalobci tedy v době podání žaloby muselo být známo, že ve shodě judikatury Městského soudu v Praze i Nejvyššího správního soudu nemůže být za daných okolností úspěšná žaloba proti nečinnosti správního orgánu. Jelikož tedy žaloba proti nečinnosti správního orgánu je podána za situace, kdy pojmově nelze o nečinnosti správního orgánu hovořit, neboť správní orgán nemá zákonnou povinnost na základě podnětu k přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení zahajovat správní řízení či vydávat o tomto podnětu rozhodnutí, a za situace, kdy o skutkově i právně totožném sporu žalobce a žalovaného zdejší soud i Nejvyšší správní soud rozhodoval, považuje soud takovou žalobu za návrh, který zcela zjevně nemůže být úspěšný. Z tohoto důvodu se soud rozhodl žalobci nepřiznat osvobození od soudního poplatku podle § 36 odst. 3 s. ř. s. Jelikož tedy žalobce podle názoru městského soudu nesplňuje předpoklady pro osvobození od soudního poplatku, rozhodl se soud nevyhovět ani žádosti žalobce o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s.

Proti usnesení Městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) s. ř. s. V kasační stížnosti pouze poukazuje na některá zákonná ustanovení, podle nichž byla žaloba podána, poukazuje na své právo na zabezpečení ve stavu hmotné nouze od 1. 11. 2003 do 30. 9. 2007 a na to, že soud doposud nesplnil návrh jeho advokáta. Zároveň přiložil některá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na něž se odvolává, a část zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, upravujících osvobození od poplatků.

Žalovaný se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnosti není důvodná.

Podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb. se od poplatků osvobozují řízení ve věcech důchodového pojištění (zabezpečení), příplatku k důchodu, zvláštního příspěvku k důchodu, nemocenského pojištění, státní sociální podpory, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, sociální péče, pomoci v hmotné nouzi a státních dávek. Ze žaloby vyplývá, že stěžovatel se na žalovaného obracel ve věci zabezpečení ve stavu hmotné nouze, lze tedy vyjít z toho, že v daném případě se jedná o řízení ve věci pomoci v hmotné nouzi a státních dávek, v jehož rámci podle přesvědčení stěžovatele dochází k nečinnosti správního orgánu. Na řízení ve věci podané žaloby se tudíž vztahuje věcné osvobození ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., takže nebylo třeba, aby stěžovatel žádal o osvobození od soudních poplatků. Pokud již takovouto žádost podal, neměl městský soud posuzovat, zda tato žádost je důvodná či nikoliv a o takovéto žádosti vydávat rozhodnutí. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než usnesení městského soudu ve výroku o nepřiznání osvobození od soudních poplatků žalobci zrušit.

Při posuzování žádosti stěžovatele o ustanovení advokáta soudem tak přicházel v úvahu postup podle § 35 odst. 8 s. ř. s., podle něhož navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Od soudních poplatků je stěžovatel ze zákona osvobozen, jde proto o posouzení druhé podmínky, a to, je-li ustanovení advokáta účastníku třeba k ochraně jeho práv. Otázka, zda je třeba k ochraně jeho zájmů stěžovateli ustanovit advokáta, závisí na posouzení stupně závažnosti konkrétní věci dané právní úpravou reglementující oblast dotčenou uplatněným nárokem, v závislosti na dalších okolnostech. Jednou z těchto okolností může být i posouzení toho, zda má žaloba vůbec teoretickou šanci na úspěch, případně zda by odbornost advokáta mohla ovlivnit její konečné posouzení.

V projednávané věci jde tak především o posouzení, zda podnět stěžovatele k přezkoumání pravomocných správních rozhodnutí mimo odvolací řízení má být vyřízen formou správního rozhodnutí či nikoli. K tomu lze uvést, že ustálená judikatura správních soudů vychází z toho, že vyrozumění podatele o tom, že správní orgán neshledal důvody ke zrušení rozhodnutí mimo odvolací řízení, je sdělením úřadu, které nepodléhá přezkumu soudem ve správním soudnictví. Neshledá-li správní orgán podnět důvodným, nevydává o tomto zjištění rozhodnutí; není totiž důvodu zasahovat do právní sféry účastníků řízení, protože jejich práva a povinnosti, změněné nebo vzniklé rozhodnutím původním, takovým zjištěním nijak dotčena nejsou. Jestliže tedy příslušný správní orgán dojde k závěru, že chybí důvod pro přezkoumání a podnět učinil jiný subjekt, vyrozumí jej o tom, že neshledal důvod pro zahájení řízení. Tento úkon má charakter obdobný jako vyřízení stížnosti, není tedy rozhodnutím, proti kterému by byla jiná obrana než opětovná stížnost (znovu podaný podnět). K tomu lze dodat, že správní řád účinný od 1. 1. 2006 (zákon č. 500/2004 Sb., podle něhož již žalovaný postupoval) ve svém ustanovení § 94 odst. 1 výslovně stanoví, že účastník může dát podnět k provedení přezkumného řízení; tento podnět není návrhem na zahájení řízení; jestliže správní orgán neshledá důvody k zahájení přezkumného řízení, sdělí tuto skutečnost s uvedením důvodů do 30 dnů podateli. Nyní platná úprava tedy již výslovně uvádí to, k čemu za předchozí úpravy dospěla soudní judikatura.

Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno, je úspěšnost předmětné žaloby vyloučena, není proto třeba stěžovateli ustanovit zástupce, který by na tomto faktu nemohl nic změnit a v daném soudním řízení by následné zamítnutí žaloby nemohl zvrátit. Ustanovení zástupce stěžovateli tedy není potřeba k ochraně jeho práv (§ 35 odst. 7 s. ř. s.).

Z uvedených důvodů lze usnesení městského soudu, pokud jím byla žádost o ustanovení zástupce zamítnuta, považovat za správné. Kasační stížnost směřující do výroku II. v usnesení městského soudu byla proto Nejvyšším správním soudem zamítnuta jako nedůvodná ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Stěžovatel, který nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda

senátu